

OHUTUSJUHEND FREESIJALE **Nr 25**

1. SISSEJUHATUS

Käesoleva ohutusjuhendi tutvustamine (esmajuhendamine) töötajale toimub pärast töötaja tööle vormistamist ja sissejuhatava juhendamise läbiviimist tööandja määratud pädeva isiku poolt.

Töötaja täiendjuhendamine korraldatakse alljärgnevatelt juhtudel:

- uute töötavishoiu ja tööohutuse juhendite või õigusaktide kehtestamisel või kehtivate nõuete muutumisel;
- töökorralduse muutmisel või kui tema töös on olnud kolmest kuust pikem vaheaeg;
- tehnoloogia või töövahendite vahetamisel või uuendamisel;
- töötaja ümberpaigutamisel teisele tööle või tema tööülesannete olulisel muutumisel;
- kui töötaja rikkus tööohutusnõudeid, mis põhjustas või oleks võinud põhjustada tööõnnetuse;
- tööde või tegevuse puhul, mis ei kuulu töötaja töölepinguga määratud tööde või ametikohustuste hulka;
- kui struktuuriüksuse juht või töötaja ise peab seda vajalikuks;
- kui tööinspektor peab seda vajalikuks.

Täiendjuhendamise sisu ja mahu määrab tööandja.

Töötaja sissejuhatav, esma- ja täiendjuhendamine, väljaõpe ning töötaja iseseisvale tööle

lubamine registreeritakse sellekohases päevikus või andmebaasis, kuhu märgitakse:

- juhendamise või väljaõppe kuupäev ja kestus;
- juhendatava ja juhendaja ees- ja perekonnanimi ning amet;
- struktuuriüksus, kuhu töötaja tööle suunati;
- täiendjuhendamise põhjus;
- töötajale tutvustatud juhendite ja õigusaktide nimetused;
- iseseisvale tööle lubamise kuupäev.

Töötaja kinnitab juhendamist, väljaõpet ning iseseisvale tööle lubamist oma allkirjaga.

Töötaja kohustused ja õigused

Töötaja on kohustatud:

- osalema ohutu töökeskkonna loomisel, järgides töötavishoiu ja tööohutuse nõudeid;
- järgima tööandja kehtestatud töö- ja puhkeaja korraldust;
- läbima tervisekontrolli vastavalt kehtestatud korrale;
- kasutama ettenähtud isikukaitsevahendeid ning hoidma neid töökorras;
- tagama vastavalt väljaõppele ja tööandja antud juhistele, et tema töö ei ohustaks tema enda ega teiste elu ja tervist ega saastaks keskkonda;

- kohe teatama tööandjale või tema esindajale ja töökeskkonnavolinikule õnnetusjuhtumist või selle tekkimise ohust, tööõnnetusest või tööülesande täitmist takistavast tervisehäirest;
- täitma tööandja, töökeskkonnaspetsialisti, töötervishoiuarsti, tööinspektori ja töökeskkonnavoliniku töötervishoiu- ja tööohutusosalase korralduse;
- kasutama töövahendeid ja ohtlikke kemikaale nõuetekohaselt;
- hoiduma omavoliliselt lahti ühendamast, muutmast või eemaldamast töövahenditele või ehitisele paigaldatud ohutusseadiseid ja kasutama neid nõuetekohaselt.

Töötajal on keelatud töötada alkoholi-, narkootilises või toksilises joores või psühhotroopse aine olulise mõju all.

Töötajal on õigus:

- nõuda tööandjalt töötervishoiu ja tööohutuse nõuetele vastavaid töötingimusi ning ühis- ja isikukaitsevahendeid;
- saada teavet töökeskkonna ohuteguritest, töökeskkonna riskianalüüsi tulemustest, tervisekahjustuste vältimiseks rakendatavatest abinõudest, tervisekontrolli tulemustest ja tööinspektori ettekirjutusest tööandjale;
- tõsise, ähvardava või vältimatu õnnetusohu korral peatada töö ning lahkuda oma töökohalt või ohtlikult alalt;
- keelduda tööst või peatada töö, mille täitmine seab ohtu tema või teiste isikute tervise või ei võimalda täita keskkonnoohutuse nõudeid, teatades sellest viivitamata tööandjale või tema esindajale ja töökeskkonnavolinikule;
- nõuda tööandjalt arsti otsuse alusel enda üleviimist ajutiselt või alaliselt teisele tööle või oma töötingimuste ajutist kergendamist;
- nõuda enda üleviimist sobivale päevasele tööle, kui ööajal töötamine on isikule arsti otsuse alusel tervise tõttu vastunäidustatud ning tööandjal on võimalik töötajat vastavale tööle üle viia;
- nõuda tööandjalt arsti otsuse alusel enda üleviimist ajutiselt või alaliselt teisele tööle või oma töötingimuste ajutist kergendamist;
- saada tööst põhjustatud tervisekahjustuse eest hüvitist vastavalt Vabariigi Valitsuse kehtestatud korrale;
- pöörduda töökeskkonnavoliniku, töökeskkonnanõukogu liikmete, töötajate usaldusisiku ja asukohajärgse tööinspektori poole, kui tema arvates tööandja poolt rakendatavad abinõud ja antud vahendid ei taga töökeskkonna ohutust.

Töötaja tervisekontroll

Töötaja tervisekontroll viiakse läbi tööajal ja tööandja kulul.

Töötaja tervisekontroll algab esmase tervisekontrolliga tööle asumise esimese kuu jooksul ning edaspidi töötervishoiuarsti näidatud ajavahemiku järel, kuid mitte harvem kui üks kord 3 aasta jooksul.

Tervisekontrolli käigus täidab töötaja tervisekontrolli kaardil tervisedeklaratsiooni osa ja kinnitab andmete õigsust allkirjaga.

Töötervishoiuarst olles tutvunud tervisekontrolli alusdokumentidega ning töökohal töötaja töökeskkonna ja töökorraldusega, määrab vajalikud terviseuuringud, kaasates vajadusel eriarste.

Töötervishoiuarst kannab terviseuuringute tulemused tervisekontrolli kaardile, annab hinnangu töötaja tervise seisundile ning teeb otsuse töökeskkonna või töökorralduse töötajale sobivuse kohta.

Töötervishoiuarst teeb töötajale teatavaks tema terviseuuringute tulemused ja tervisekontrolli otsuse.

2. FREESPINGIGA TÖÖTAMISEL ESINEVAD OHUD

- silma lendavad materjalilaastud;
- peenike tolm, mis tekib erinevate materjalide töötlemisel;
- tööpingi pöörlevad osad ja detailid;
- ligipääsetavas kohas olevad isoleerimata või katkise isolatsiooniga voolu juhtivad osad;
- halvasti kinnitatud toorik või lõiketera;
- müra.

3. ÜLDNÕUDED

- 3.1.** Freespingil tohivad töötada need isikud, kes tunnevad ohutuid töövõtteid, omavad algteadmise pingi ehitusest ning tunnevad pingi tehnilisi- ja kasutuseeskirju. Ohutusnõuete rikkumine võib põhjustada õnnetuse.
- 3.2.** Mitte kasutada tööriistu ega seadmeid, mille käsitlemist ei ole teile õpetatud.
- 3.3.** Töövahendid, seadmed, kontrollmõõteriistad, tööriistad, käsi-tööriistad, tooted, detailid jms. peavad olema paigutatud selliselt, et oleks tagatud ohutus ja käepärasus.
- 3.4.** Töökohad peavad olema hästi valgustatud, kohtvalgustuse lambid ei tohi pimestada töötaja silmi.
- 3.5.** Tööruum (-koht) peab kahjulike ainete olemasolul olema varustatud ventilatsioonüsteemiga, mis tagab sanitaarnormidele vastava õhuvahetuse ja kahjulike ainete eemaldamise töötsoonist.
- 3.6.** Elektriseadmete eksploatatsioon peab toimuma kooskõlas kehtivate elektriohutuseeskirjadega.
- 3.7.** Freespingil töötaja kohustatud kandma ettenähtud tööriietust ja kasutama isikukaitsevahendeid.
- 3.8.** Töötaja peab tegema ainult seda tööd, mis talle on ülesandeks tehtud ja mille suhtes on teda ohutusalaselt juhendatud. Kahtluse korral tuleb pöörduda tööloogi juhataja poole selgituse saamiseks.
- 3.9.** Töökohale kõrvalisi isikuid lubada ei tohi. Töötamise ajal ei tohi tegeleda kõrvaliste asjadega ning segada kaastöötajaid.
- 3.10.** Märgates ohutuseeskirjade rikkumist teiste töötajate poolt või ohtu lähedalolijaile, peab töötaja viivitamatult võtma tarvitusele abinõud ohutuse kindlustamiseks ning juhtunust teatama tööloogi juhatajale.
- 3.11.** Suruõhutööriistade ja elektrikäsimasinatega töötamiseks juhendatakse töötajat vastavate ohutusjuhendite järgi.

4. ENNE TÖÖD

- 4.1. Esmalt tuleb korrastada tööriietus ja isikukaitsevahendid.
- 4.2. Töökoha korrastamisel tuleb eemaldada töökohalt ja läbikäikudest segavad esemed ning kontrollida, kas valgustus ja ventilatsioonisüsteem on nõuetekohane.
- 4.3. Kasutada tohib ainult töökorras freespink.
Freespingil töötaja peab kontrollima:
 - freespingi kaitsepiirete ja seadiste olemasolu;
 - freespingi korrasolekut tühikäigul;
 - löiketera korrasolekut.

5. TÖÖ AJAL

- 5.1. Detail tuleb pinki kinnitada õigesti ja tugevasti, et see ei tuleks lahti.
- 5.2. Töödeldavat detaili vahetades või mõttes tuleb frees ohutusse kaugusesse viia.
- 5.3. Freesimisel ei tohi käsi viia freesi ohtlikku pöörlemistsooni.
- 5.4. Ei tohi laaste lasta kuhjuda freesile.
- 5.5. Freese ja töödeldavaid detaile võib paigaldada pinki ja sealt maha võtta käsitsi, kindad käes. Suuremõõtmeliste ja raskete detailide paigaldamiseks ja maha võtmiseks kasutada tõsteseadmeid.
- 5.6. Freesi ei tohi kinnitada ega lahti keerata elektrimootori sisselülitamise abil.
- 5.7. Pinke ei tohi pidurdada käesurvega pingi detailidele.
- 5.8. Pingi töötamise ajal ei tohi avada või maha võtta piirdeid ja kaitseadiseid.
- 5.9. **Tööpink tuleb peatada:**
 - elektrikatkestuse korral;
 - töö katkestamisel;
 - pingi juurest eemaldumisel (ka lühiajaliselt);
 - pingi puhastamisel ja määrimisel;
 - rikete avastamisel;
 - detailide paigaldamisel pingile või sealt mahavõtmisel.
- 5.10. Elektriseadmete rikete korral tuleb välja kutsuda elektrik, ise ei tohi rikkeid kõrvaldada.
- 5.11. Kõigist avariidest, õnnetusjuhtumitest tööil tuleb koheselt teatada tööloigu juhile.
- 5.12. Töödeldava detaili mass ja mõõtmed peavad vastama tööpingi massi andmetele.
- 5.13. Raskeid detaile tuleb paigaldada tööpingile kaastöötajate abiga või tõsteseadmetega.
- 5.14. Löiketera tuleb õigesti paigaldada:
 - löiketera peab olema fikseeritud splindipadrunis kinnitussabale selleks ettenähtud kinnitustarvikuga.;
 - splindipadruni kinnitustarvikud peavad olema puhtad ja korras;
 - kulunud või kinni kiilunud kinnitustarvikuid kasutada ei tohi;
 - löiketera peab olema fikseeritud nii, et tema võimalikud liikumised kinnituspadrunis töötlemise käigus oleksid välistatud;
 - löiketara maksimaalne läbimõõt ei tohi ületada pingi tootja poolt lubatud mõõtu.
- 5.15. Lendava laastu eest kaitsmiseks:
 - ära eemalda splindile kinnitatud kaitseharja;
 - tolmu ja peenikese laastu eemaldamiseks peab olema töökorras kohtäratõmme.
- 5.16. Spindlit ei tohi peatada käega, vajutades tööpingi pöörlevatele osadele või detailidele.

6. PÄRAST TÖÖD

6.1. Kui töö on valmis, tuleb:

- korrastada töökoht: puhastada tööpink, tööriistad ja abivahendid ning panna need selleks ette nähtud kohale;
- korrastada tööriided ja isikukaitsevahendid ning panna need selleks ette nähtud kohale;
- pesta käed ja nägu ja soovitavalt käia dušši all.

6.2. Kõikidest tööajal esinenud puudustest ja rikestest tuleb teatada tööloigu juhile.

7. ERGONOMIA

Tööd, mis on seotud rohke liikumisega ja lihaste venitamisega, tehakse enamasti püstiasendis, näiteks mingit kindlat tüüpi tööpingi juhtimine. Igasuguse seisva töö juures tuleks vältida painutatud selga. Kui inimene kummardub ettepoole või ühele küljele, siis tema jala-, selja- ja ka õlalihased pidevalt pingul.

Kui inimene end uuesti sirgeks ajab, tunneb ta seljas valu, just nagu selg oleks kõveras olekus kangeks jäänud. On võimatu kogu aeg pingevabalt seista, kui töö kõrgus ei ole õigesti valitud.

Töökõrgus on väga tähtis tegur. Kui see on ebaõigesti valitud, siis keha väsib väga kiiresti. Töökõrgus peab olema selline, et tööd saaks teha ilma selga painutamata ja õlgu õiges ja pingutamata asendis hoides.

Tööd tuleks teha käte loomuliku asendi juures, nii lähedal kehale kui võimalik.

8. NÕUDED AVARIIOLOUKORRAS

8.1. Kui on tekkinud avarii või õnnetusjuhtum, tuleb töö viivitamatult katkestada. Igast tööõnnetusest või avariist peab töötaja või pealtnägija viivitamatult teatama tööloigu juhatajale või tööandjale.

8.2. Õnnetusjuhtumi puhul tuleb kannatanule anda esmaabi, vajaduse korral kutsuda kiirabi või toimetada kannatanu lähimasse tervishoiuasutusse.

8.3. Töötaja peab oskama anda esmaabi.

8.4. Elektri-trauma puhul tuleb katkestada vool ja eemaldada kannatanu vooluringist.

Kui voolu pole võimalik kohe katkestada, tuleb kannatanu vabastada vooluringist isoleerivat eset (kuiv riie, kuiv nõör, kuiv puitese) kasutades, ennast ohtu seadmata.

8.5. Kuni juhtunu uurijate kohale jõudmiseni tuleb õnnetuskohal säilitada juhtumi toimumise olukord, kui see ei kutsu esile täiendavaid ohtusid.

8.6. Tulekahju avastanud töötaja on kohustatud:

- viivitamatult teatama häirekeskusele või lähimale tuletõrje- ja päästekomandole kus tulekahju on puhkenud, mis põleb, nimetama oma perekonnanime, telefoni numbri millelt te räägite ja andma vajadusel muud informatsiooni;
- hoiatama ohtu sattunuid, rakendama abinõusid inimeste ohutuse tagamiseks ning nende väljaviimiseks tulekahju kohalt;
- võimaluse korral asuma tuld kustutama esmaste tulekustutusvahenditega;

- kui on süttinud kuvar, siis selle kustutamiseks ei tohi kasutada vett sest see võib vooluvõrku lülitatud kuvari puhul põhjustada elektritrauma. Selleks võib kasutada pulber- või süsihappekustutit;

8.7. Tulekustutus- ja päästemeeskonna saabumisel tuleb selle juhile teatada:

- tulekahju tekkekoht ja ulatus;
- võimalik oht inimestele;
- muud tulekahjuga kaasnedavad ohud (plahvatused, mürgkemikaalid jms.).

8. ESMAABI

Iga töötaja peab enne tööle asumist olema tutvunud esmaabi andmise juhendiga.

Kõige olulisem on tegutseda rahulikult ja läbimõeldult:

- püüda välja selgitada kannatanu seisukord;
- raske tööõnnetuse puhul helistada kohe hädabinumbril **112**;
- olemasolevate võimaluste piires anda kannatanule abi;
- vajadusel seisata ohtlikud seadmed, välja lülitada elektrivool jne.

Juhul kui töötajal ei ole piisavalt teadmisi esmaabi andmises, siis oodata kuni saabub selleks väljaõpetatud töötaja või kiirabi.

NB! Ebaõigete esmaabivõtete kasutamine võib kannatanu seisundit veelgi raskendada.